



ECONOMIA ■

Les conclusions ambivalents dels resultats de l'enquesta de població activa

LITERATURA ■

Àfrica Alonso, Alfons Coma o Claire Fuller, entre les novetats editorials

EL

MAGAZÍN

Núm. 327

Divendres, 3 de maig de 2024

FRANCESC RIBERA 'TITOT'

"La victòria ve del silenci, d'allò que es prepara en secret"



ALBERT LLIMÓS

ENTREVISTA

FRANCESC RIBERA 'TITOT'

"La Mallorca del segle XVII té una gran potència narrativa, i explica molt sobre el punt on som ara"



No és la primera vegada que Francesc Ribera, en 'Titot' (Berga, 1967) fa una incursió en la novel·la. Va debutar l'any 2015 amb 'L'assassinat de Guillem de Berguedà' i ara hi ha tornat amb 'El silenci que heu de témer' (Ed. Serraclara). El cantant i escriptor –també regidor de la CUP a Berga durant dos mandats– ens porta cap a la Mallorca del segle XVII. Un món d'enfrontaments entre famílies i ressons d'altres conflictes.

**Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós**

Quin títol! El silenci és més perillós que el soroll, li hem de tenir més por?

Sí, perquè el soroll el que fa és advertir. Quan érem petits, la meva àvia deia "quan no us sento, ja tremolo". És a dir, que mentre la quitxalla feia remor no passava res, però quan no ens sentia era mal senyal. El soroll serveix per veure –nosaltres– que som molts, per adonar-nos del poder que tenim en les mobilitzacions per exemple. Però no té utilitat per combatre i vèncer... perquè també ho veu l'altre. I l'últim que es pot fer és avisar l'enemic del que estàs fent, de la força que tens o per on tens pensat atacar-lo. La victòria ve del silenci, d'allò que es prepara en secret, i que el derrotat només sabrà quan ja no té temps de reacció.

Tot això, els lectors ho podran interpretar també en clau de present...

Ah, que no parlàvem del present? [riu]

En el seu relat ens traslladem a la Mallorca del segle XVII. Amb una mica de sort, podem saber que al Principat va ser el segle de la Guerra dels Segadors, però a les Balears, què hi passava i què el porta a ambientar-hi la novel·la?

Quan he escrit aquesta novel·la –i quan vaig fer l'altra, o amb els centenars de cançons que he escrit– no ha estat el resultat de posar-me davant del full en blanc. Al posar-me a escriure, ja sé de què ho faré, i en aquest cas feia temps que ho duia al pap. El segle XVII de Mallorca és un moment que fa anys que he anat estudiant i m'he adonat de la potència que té. I fins a quin punt explica on som ara!

Al segle anterior, havien viscut un moviment amb fort component social, com el de les Germanies. I el tenien present...

Una revolta en sintonia amb moltes que es produïen a Europa

“La protagonista decideix fer-se monja de clausura per alliberar-se. Sap que amb la disciplina familiar seria pitjor. Hi ha molts casos de dones de les quals no en sabríem res si no fos per això”

—la Germania de València també, els Comuneros de Castella i d’altres— que van ser absolutament reprimides. Van prohibir fins i tot de parlar-ne o escriure’n, a Mallorca. El poder monàrquic va crear una cuirassa que, per altra part, li va impedir de saber quina força té el seu record ocult. És evident que va circulant pel subsol de les consciències, i que a l’hivern quan es fa fosc s’explica al voltant del foc. I es manté la memòria per generacions.

Hi havia una petita noblesa, l’ambient en què se situa l’acció, enfrontada en bàndols irreconciliables. D’on venia, aquest odi profund entre els Canamunt i els Canavall?

Dos bàndols encapçalats per famílies nobles. Mallorca era una illa, la noblesa no s’airejava gaire i acabaven casant-se amb les famílies del mateix bàndol. A cada un es reproduïen els mateixos cognoms. Actuaven gairebé com a grups mafiosos i tenien exèrcits privats, mentre la Corona espanyola no hi va tenir el seu, i Mallorca s’havia d’espavilar si hi havia algun atac de turcs o berbers. Les intrigues entre els bàndols van provocar centenars de morts, al segle XVII.

Veiem que tenien sicaris, que s’infiltraven al poder...

Entre els jutges... ja veu que això no és cosa d’ara! **La protagonista, la Joana, viu en aquest ambient. Una família dels de Canamunt. De petita ja fa el que farà de gran: observar, callar... i pensar pel seu compte.**

Ha de callar, perquè és una dona. Però s’adona que té la capacitat de generar idees a partir d’allò que llegeix i escolta. Sense parlar-ne, perquè si ho fa sap que li tallaran les ales. I paradoxalment, decideix fer-se monja de clausura per alliberar-se, perquè sap que amb la disciplina familiar serà pitjor. Ve d’una família aristocràtica, i entra al convent amb dot, com si fos un matrimoni però pagant-la a l’orde religiós. Aquestes monges es pot dir que hi tenien una clausura més *relaxada*. Pensi que la història ens dona molts exemples de dones que, si no hagués estat pel seu pas a l’Església, no en coneixeríem l’obra. Una obra que molt sovint no té a veure estrictament amb la religió.

A casa ja vivia com en una clausura. Tant quan és a ciutat com quan se’n va a la finca que tenen al camp. No en pot sortir, si no és d’amagat.

Hi estava havent assassinats. Ells eren d’una de les famílies més implicades. Quan maten el seu germà i cap dels Canamunt, Arnau de Santacília, es diu que en Pere, l’altre germà, fa matar 250 persones de l’altre bàndol per venjar-se. Són coses que no estan documentades, però que apareixen en diverses cròniques.

La Joana de la novel·la utilitza com a arma la intel·ligència?

Sap dominar els seus instints més humans. I els utilitzarà per posar-los al servei de la seva estratègia, que és poder participar en secret en el que passa a Mallorca. No només llegir, sinó acabar parant l’orella i saben qui és qui a Mallorca: qui mana i creu, qui paga i qui cobra, qui traeix i qui és fidel.



“L’alliberament nacional no vindrà de les institucions. L’avenç cap a la independència s’ha de fer des de la societat civil, com abans de 2017. Carreguem-nos altre cop la motxilla d’esperances”

Els Santacília van existir. La Joana, també?

Tothom de la novel·la existeix. I el que imagino que fan no traeix la història. Per a mi era molt important no desmentir els fets. Que un historiador especialitzat en el segle XVII a Menorca llegeixi la novel·la —com he demanat que fessin— i em digui que tot seria versemblant. Tot el que he novel·lat forma part de la vida interior dels personatges: de les seves reflexions, contradiccions, anhels o conxorxes.

Una de les coses que van passar és el dilema d’aquesta noblesa mallorquina: fins on volem acostar-nos a la monarquia hispànica? I es posen del tot al seu costat.

Els aristòcrates de la Mallorca del segle XVII que s’estan matant entre ells participen —de bracet— contra els catalans i a favor de la monarquia hispànica en la Guerra dels Segadors. A diferència de la població, que simpatitza més amb els catalans perquè se’n saben descendents, de no fa tantes generacions, ells no es plantegen si són catalans o mallorquins. Però els aristòcrates aixequen lleves per anar a combatre contra els catalans... igual que els valencians o els mateixos catalans. Els aristòcrates sempre han anat contra el poble.

“Ens calen dues coses: armes i idees. Les armes són per vèncer i les idees són per conservar la victòria. La ràbia no és un bon acompanyant de les armes, són molt més bons acompanyants les idees.” Talment com si parlés de l’avui...

Segurament, si no hagués estat per projectar-la a l’actualitat, no l’hauria escrita. Quan em decideixo a fer-ho no és només per explicar un conte. És perquè el lector se situï dins del segle XVII, l’entengui des de dins i pugui fer la reflexió. De com hi ha coses que circulen des de llavors fins a l’actualitat. I donar pistes de possibles respostes.

Situar-la a Mallorca, és una declaració de princi-

pis que no ens estranya venint de vostè. És dir que aquesta història és la nostra?

Per a mi, fer-ho a Mallorca és com fer-ho a les terres de l’Ebre o a Lleida. És el meu país, part del meu país. Ho situo a Mallorca perquè la situació del moment em dona possibilitats d’explicar tot el que vull dir.

Com domina tan bé el català de Mallorca?

Com que és una novel·la relatada en primera persona per Joana de Santacília, del principi al final, l’havia de fer parlar en mallorquí. El meu coneixement ve donat perquè hi he anat molts anys, perquè hi tinc molts amics, i perquè quan ho estava escrivint ho feia passar com si m’ho dictessin veus conegudes. I finalment, he treballat amb serveis lingüístics d’allà.

Polifacètic com sempre, la promoció de la novel·la ha coincidit amb la tornada d’un dels seus projectes musicals, Mesclat. Què estan fent?

Amb Mesclat hem fet concerts sempre que hem pogut. Ara podem, i varem participar al Tradicionàrius, i en tenim més. És clar que el grup va lligat a sis o set projectes individuals dels que en formem part. Teníem ganes de tornar, feia temps que no havíem fet res.

La seva novel·la anterior parlava d’un personatge que s’estima especialment, el trobador Guillem de Berguedà, del qual ara també en fan un nou espectacle.

En el seu moment, quan vaig traduir-ne tota l’obra del provençal antic al català, ara fa 20 anys, vam musicalitzar-lo amb en Marcel Casellas. Anàvem amb una orquestra de 16 músics, i vam fer-ne algunes representacions. Però era un espectacle força difícil de moure, havíem d’anar gairebé amb un autobús. Teníem altra feina i vam pensar que si Guillem de Berguedà portava vuit-cents anys esperant, no venia d’uns quants més. I ara hem buscat un format més versàtil, que permeti anar a més llocs. Hem fet un espectacle on la gent no només sent cantar, sinó que li contextualitzem les cançons. I s’entengui per què Guillem de Berguedà, al segle XII, diu determinades coses a una persona i no a una altra, què ha passat i què el motiva.

Com a militant històric de l’independentisme, som a punt d’unes eleccions a les quals el moviment no hi arriba en el seu moment més àlgid. Fa temps que no se’l sent parlar gaire, però com veu la situació?

Ara venen aquestes eleccions que, passi el que passi, no comportaran que siguem independents a curt termini. En tot cas, pot ser important que l’independentisme no perdi les institucions com la Generalitat o el Parlament. Tenint present que no deixen de ser institucions espanyoles, són òrgans de l’entramat juridicoadministratiu de l’Estat i, per tant, no són eines per fer la independència sinó per evitar que es faci. Però sí que és veritat que sempre és millor que estiguin en mans independentistes que unionistes, perquè nacionalment retrocedim menys... o més a poc a poc. Aquí hi ha dos elements, el país i el procés d’independència, i hem de mantenir el país, perquè si perdem el país no ens queda res per alliberar. És veritat que quan no hi havia el procés, fa 15 anys, era més fàcil conservar el país, la llengua... perquè no representaven un risc. Ara sí que el representen, i l’Estat ho sap. D’aquí l’esforç que fa per carregar-s’ho tot, des de la llengua als mitjans de comunicació.

L’estratègia seria, doncs, tornar a la mobilització de base, al marge del que passi a les institucions?

L’alliberament nacional no vindrà de les institucions: l’avenç cap a la independència s’ha de fer des de la societat civil, com es va fer abans de 2017 amb les consultes, amb les entitats, amb ofensives a tot arreu... Els partits i les institucions hi són per culminar-lo. Si no estem en aquest moment, hem de tornar a avançar com a societat civil. Deixem de pensar que si guanyen uns o altres *aixecarem la DUI* com qui aixeca un sac de pinso. No és tan fàcil. Carreguem altre cop la motxilla d’esperances, anem a convèncer gent, i això es fa des de la base.

OPINIÓ



Josep Burgaya

DES DE FORA

Matar el gos

El maltractament animal està socialment mal vist i, a més, és un delictes. Hem avançat força. No fa pas tant temps matar gossos o gats o jugar de manera perversa amb animalons fins a destruir-los era poc més que un passatemps una mica rústic. A pagès, no s'ha estat mai tan pulcre com a ciutat amb el tracte als animals domèstics. Se'ls respecta per la seva utilitat, però en general no es cau en un excés de proximitat i, encara menys, a donar-los un tracte de persona. La jerarquia és clara. Al món urbà, els darrers temps, hi ha un excés d'animals de companyia, de mascotes. El creixement exagerat de l'animalofília probablement també té a veure amb el fet que és una manera de combatre la solitud contemporània, de tenir algú amb qui compartit alguna cosa, ni que sigui només l'afecte i l'estima. No cal que ens parli. O potser sí, segons diu públicament el president argentí Milei ell parla amb en Truman, el seu gos mort, i tot i saber-ho els votants argentins li han donat suport en massa. Quins temps. Als que ens agraden els animals de manera més convencional, els cuidem, però ens agrada que mantinguin aquesta condició; sovint ens sorprenen i temem que no siguin relacions gaire saludables, quan ens trobem conciutadans que tracten les seves mascotes com a persones, de manera exageradament curosa: podòlegs, perruqueries, psicòlegs, nutricionistes, vestits de temporada i que, a més, ens els fan menjar en situacions que no haurien de fer-ho. En fi, els meus deuen

ser prejudicis de persona poc sofisticada que es va criar i viu al camp.

Tota aquesta introducció ve a tomb de com la governadora de Dakota del Sud, Kristi Noem, perdrà la possibilitat de ser la pròxima vicepresidenta dels Estats Units per, en un atac de fúria incontrolable, haver matat el seu gos. És una destacada republicana i trumpista que havia de fer tàndem amb Donald Trump per a les eleccions del novembre. Ja no ho serà. L'electorat nord-americà, fins i tot el més bel·licista, té

La governadora de Dakota del Sud no farà tàndem amb Donald Trump. No li perdonen que hagués matat un gos fa vint anys

una amor reverencial per les mascotes i, especialment, els gossos. Ara tothom la coneix com a "assassina de gossos". No la votaria ni l'apuntador. Explica ella que tenia, fa 20 anys, un gosset tan insuportable que la treia de polleguera i que, per això, va decidir portar-la a un penya-segat i fotre-li un tret. No va considerar la possibilitat de regalar-lo o donar-lo en adopció. Dit i fet. Per què explica una història tan lamentable en les seves memòries després de dues dècades? Doncs per semblar una dona

dura, valenta i resolutiva. De cara a la política s'acaba de fotre un tret al peu. La conya és que, literalment, quan es va carregar el gos, no el va apartar i la bala li va anar a parar al seu peu. Justícia poètica. Certament sovint la realitat supera la ficció.

El que em resulta més curiós és que l'electorat del seu estat l'ha elegida i reelegida com a màxima governadora pel fet de representar el conservadorisme més dur i el trumpisme més eixelebrat. Ha enviat la Guàrdia Nacional a la frontera per impedir l'entrada d'immigrants fent autèntiques caceres, ha defensat la pena de mort, ha restringit les possibilitats d'avortament, ha impedit legislació per als transgènere, va defensar l'assalt al Capitoli, dona suport a la massacre d'Israel a Gaza i tota mena de brutalitats. Els seus electors no l'han censurat mai per això, més aviat li han proporcionat seguretat, empatia i una gran popularitat. Els mateixos que l'aclamaven, però, ara l'estan posant verda a les xarxes per haver matat un gos i li demanen on és en Cricket?, que aquest era el nom del cadell. Sense cap dubte, ha perdut tota opció d'anar per a vicepresidenta al costat del Trump, al qual ningú li retreu cap dels centenars de delictes econòmics i d'assetjament sexual no només evidents sinó fins i tot confessos. Però no ha matat cap gos, que això sí que resultaria injustificable. Tan sensibles per a segons què i tan poc per tantes altres coses. És per fer-s'ho mirar.



Carles Duarte

Teresa Colom

Comanegra constitueix un projecte editorial rellevant, que esquiva fórmules convencionals i assumeix reptes ambiciosos i originals. Una de les seves propostes més interessants és la sèrie Temps Obert, que planteja a escriptors actuals inspirar-se en novel·les del cicle del mateix títol que va escriure Manuel Pedrolo, per construir noves narracions. Doncs bé, el darrer lliurament de Temps Obert és la doble novel·la de Teresa Colom *Neu a la porta/Ull de gat, ull de bou*. L'obra literària de Colom és excel·lent tant en poesia com en narrativa i ho acrediten poemaris com *On tot és vidre*, *La meva mare es preguntava per la mort* o *El cementiri de les matrioixques* i el brillant llibre de relats *La senyoreta Keaton i altres bèsties*. En el cas del volum que aplega *Neu a la porta/Ull de gat, ull de bou*, ens trobem dues narracions que parteixen dels mateixos personatges i

els mateixos fets però amb desenllaços radicalment diferents. El constructor de pocs escrúpols i afany de lucre sense mesura Daniel Bastida i la seva dona, Teresa Faidella, mantenen una convivència convencional, amb accés al luxe però d'una intensitat emocional precària, que compensen cadascú pel seu compte amb altres relacions. Situats en una Barcelona grisa en ple franquisme, *Neu a la porta* té com a eix l'avis de risc d'esfondrament d'un edifici del Turó de la Peira per l'ús de materials defectuosos, que ens recorda nítidament el cas dramàtic de l'aluminosi, amb un final imaginatiu on una comunitat de monges amb la participació d'uns líders locals respectats juga un paper imprevisit. *Ull de gat, ull de bou* parteix de la descoberta per Daniel Bastida, gràcies a la pista donada per un dels seus còmplices, que la seva dona té un amant pintor. La reacció del constructor corrupte és d'estil mafiós i aconsegueix ingressar Teresa Faidella en un centre de salut mental on quedarà confinada i sotmesa a tractaments i situ-

acions que n'acabaran deteriorant greument la lucidesa ("elles no pensaven en els motius que els estretien l'espai els escanyaven la ment"), en unes pàgines memorables i angoixants que esdevenen una veritable lliçó magistral de gran literatura. Aquest volum confirma l'encert de la iniciativa editorial i el lloc destacat que ocupa en la nostra vida cultural la personalitat de Teresa Colom, d'un rigor i d'un talent poc comuns. L'autora hi alterna amb enginy la descripció minuciosa i precisa, el ritme àgil i fins i tot trepidant del relat i la reflexió que cerca aprofundir en la mirada incisiva a l'hora d'analitzar la realitat i que convida el lector a pensar-hi. Però, a més, hi ha un cop de puny damunt la taula a l'hora de qüestionar una societat on la dona queda condemnada a la subsidiarietat, a una condició inequívocament marginal, una circumstància que, com ens recorda Teresa Colom, va arribar a tenir expressió en la venjança de sang del Codi Penal espanyol, que atorgava el dret al marit de matar l'esposa infidel i el seu amant.

LLIBRES

NOTES DE LECTURA

Teresa Costa-Gramunt

A quatre cors

Cels de nit, publicat per Pagès editors, és un llibre treballat a vuit mans o, potser fora millor dir, a quatre cors. Es tracta d'una publicació en un elegant format horitzontal on una visió artística i poètica de la realitat es donen la mà en una connexió amb el misteri de la Creació, tal com ho remarca Oriol Pi de Cabanyes al pròleg: "Aquí tenim quatre aproximacions creatives al misteri que ens corprèn als cels de nit", fent una clara al·lusió al títol del volum que reuneix poemes de Teresa Costa-Gramunt inspirats en les obres plàstiques de la pintora Carme Riera i poemes de Carles Duarte inspirats en les obres ceràmiques d'Eulàlia Sayrach.

És sempre fructífer el diàleg entre les diverses disciplines creatives quan es produeix un diàleg en profunditat entre artistes, conversa sacra que, com la blanca llum nocturna, o com la diàfana llum diürna, traspasa l'opacitat del paper. En aquest moment de la visió s'eixampla la mirada de l'artista, i mitjançant la seva obra també s'eixampla la visió del lector i l'espectador. Resulta visible a *Cels de nit* la sinergia creativa que s'ha produït

en l'elaboració d'aquest llibre que és més que un llibre: és un àlbum on les imatges pictòriques i ceràmiques *parlen* i els poemes donen visibilitat a un discurs de natura interior, espiritual, en què es recrea a través de formes artístiques la meravella i la contemplació del món, l'encant i la bellesa de la natura que es percep pels sentits tant corporals com espirituals en una autèntica comunió amb el seu respir, l'alè que va donar lloc a l'inici de la vida.

Quan obrim camins en el nostre cor, quan en som receptius, l'art ens posa en contacte amb l'ànima del món i en sentim el batec terral, però també el batec celeste: aquell silenci sonor que embolcalla l'existència de l'univers amb un vel de misteri. A la contemplació d'aquest silenci fèrtil ens conviden Teresa Costa-Gramunt i Carme Riera, Carles

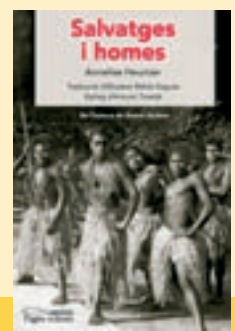
Duarte i Eulàlia Sayrach en una felicitat conjunció creativa a vuit mans, o a quatre cors tal com escau a la respiració del cosmos que reflecteixen les obres plàstiques de Carme Riera i les obres ceràmiques d'Eulàlia Sayrach on es conjuguen de manera harmònica blaus i coures, or i foc, plata i verd, relleus i ocres irisats en un camp de sentiments i d'estrelles, de geometries i números sagrats.



CELS DE NIT

Autors: poemes: Teresa Costa-Gramunt i Carles Duarte
Obres plàstiques i ceràmiques: Carme Riera i Eulàlia Sayrach
Editorial: Pagès editors
Lloc i any edició: Lleida, 2024
Pàgines: 85

NOVETATS EDITORIALS



'Una llum tímida'

Àfrica Alonso
Empúries

Una llum tímida és el títol d'un espectacle teatral creat per l'actriu Anna Alonso, que ella mateixa ha convertit ara en novel·la. Es basa en un cas real: a mitjan segle passat, dues metres coincideixen en una escola de poble, a València. S'enamoren. Un amor impossible en aquell moment. Una d'elles acabarà internada per *reeducar-la*, però amb el temps viuran juntes. Fins un tràgic final.

'La lluna turquesa'

Alfons Cama
Aledis Ed.

També les dones són protagonistes d'aquesta relata, vuitena novel·la d'Alfons Cama. La Lisa escriu a la seva mare Rosa, ja amb el seny emboirat a la seva vellesa. Una carta de catarsi, d'una dona que ha viscut en una família burgesa i catòlica, amb comeditats però amb repressions, de les quals ha sortit gràcies a una tercera dona, la Greta. I al rerefons de la història, un vas cerimonial inca.

'La memòria dels animals'

Claire Fuller
Les Hores

I una tercera novel·la amb una dona com a protagonista. És la Neffy, una jove biòloga que arrossega el sentiment de culpa d'haver pres una decisió errònia i haver arruïnat el seu futur. Tindrà una oportunitat per redimir-se en un moment en què la humanitat afronta una pandèmia d'una malaltia que fa perdre la memòria, i esdevé una de les voluntàries per provar una vacuna.

'Botiflers de convicció i botiflers de conveniència'

J.M. Torras Ribé / Dalmau Ed.

L'historiador Josep Maria Torras i Ribé completa un cicle de quatre obres sobre la Guerra de Successió amb aquest treball sobre la implantació del Decret de Nova Planta de Felip V. I de com aquesta no hauria estat possible sense el concurs de persones que el van aplicar en l'àmbit local. No hi havia prou felipistes (*botiflers*) i quan va fer falta, en van captar amb amenaces.

'Salvatges i homes'

Annelise Heurtier
Pagès Ed.

Un episodi negre i poc conegut de la història d'Europa és, sens dubte, l'existència dels anomenats *zoos humans*, fins i tot al segle XX. L'autora en parla a través del personatge d'un jove canac que l'any 1931 marxa de Nova Caledònia, en teoria per la invitació d'anar a l'Exposició Colonial. Però ell i els seus companys seran tancats i exhibits com a mones de fira sota el cartell de *Caníbals*.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

327


 CONSORCI PER A LA
NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

Quina pudor!

L'Ets i Uts d'avui fa una mica de pudor. És veritat que els catalans som escatològics? Doncs és cert que tenim paraules, expressions i frases fetes que, si més no, ens indiquen una tendència. I déu-n'hi-do les que tenim!

Si ens fixem en el verb *cagar*, ens *caguem a les calces* quan no fem una cosa per por i som uns *cagacalces*, o ens *caguem de por* quan en tenim molta. En canvi, si ens *caguem en algú*, ja no tenim por, sinó que maleïm aquella persona. També ens podem *cagar en un ou* o *la mar* (*me cago en l'ou* o *me cago en la mar*). A vegades també ens *caguem en la divinitat* i això ja és molt gruixut! Perquè no soni tan fort pronunciem eufemismes com *cagonseu* o *cagondena*.

Sense deixar el verb *cagar*, trobem paraules compostes amb aquest verb que tenen significats ben curiosos. Així, tots sabem que algú que és un *cagadubtes* és una persona a qui li costa molt decidir-se sobre qualsevol qüestió o que una persona *cagamiques* és una persona avara, gasiva. I un significat semblant té *cagadur*, persona rica i avariciosa, molt lligat a la frase feta que diu: *Aquest no menja per no cagar*, que es refereix a persones molt garrepes.

Algunes altres paraules s'han anat perdent, com *caganiu* que és el darrer ocellet d'una niuada i que es feia servir per anomenar el fill més petit d'un matrimoni, o *cagamandúrries*, per referir-se a una persona de poc seny, que actua de manera irresponsable, que no té gens de formalitat i que fa les coses de qualsevol manera.

Un cas a part i difícil d'explicar a persones que no coneixen la cultura popular catalana és la tradició nadalenca de fer cagar el tió. Com expliques a algú que pegues un tronc de fusta o tió perquè cagui regals? I ja que en parlem, diguem-ho bé: *fer cagar el tió*, no *fer el cagatió!*

I si continuem amb les festes nadalenques, d'on deu venir la figura del caganer? Heu vist mai un personatge tan desvergonyat en un ambient tan religiós? De fet, però, ja ho diu la dita: *Caga el rei, caga el Papa, i de cagar ningú se n'escapa*.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/



VIURE A
CATALUNYA.
APRENEM
CATALÀ
des de l'àrab

Material didàctic per aprendre català adreçat a persones que tenen com a llengua primera l'àrab

العيش في
كتلونيا.
نتعلم الكتالانية
عن طريق العربية



UNITAT 12: El lleure

EL 9 NOU

amb el suport de:

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Ho podeu trobar a: EL9NOU.CAT

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jordi Sunyer

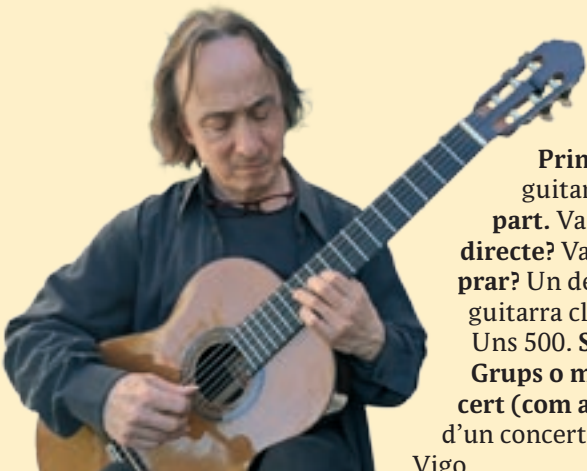
JOAN ISAAC 'Viure'

Ariola, 1977

Joan Isaac (nom artístic de Joan Vilaplana i Comín) va ser un dels cantautors més reeixits de la segona fornada de la cançó catalana al costat de noms com Ramon Muntaner o Marina Rossell. Va començar al món de la música amb una banda que es deia Nosaltres (1969-1972), on també hi tocava l'incombustible Marcel Casellas. L'any 1973, però, els va deixar i va començar en solitari publicant alguns *singles* fins que el 1975 va arribar el primer LP, *És tard*. Dos anys després va enregistrar *Viure*, el seu disc més emblemàtic i conegut on hi ha l'eterna "A Margalida", una cançó preciosa amb una melodia de piano de pell de gallina que s'ha convertit en un himne contra la pena de mort i la barbàrie franquista. Isaac no el va arribar a conèixer mai, però sí que va tenir una relació amb una germana seva que va fer que s'hi sentís molt proper. Després de *Viure* Isaac va tenir una trajectòria irregular i el 1984, pocs mesos



després de publicar "Inesperat", va desaparèixer del mapa. La cançó ja no tirava, els bolos no arribaven i Isaac, desencantat, va penjar els hàbits musicals i es va dedicar a fer de farmacèutic. El 1998, però, va reaparèixer i des de llavors, sense presses ni urgències, ha anat fent, ha editat uns quants discos i també ha tornat a fer concerts. L'últim disc, *Tinc una casa al mar*, és el 23è i és del 2023. L'any passat també va celebrar 70 anys i 50 de cançons. I sembla que encara té corda. Doncs a *Viure*!



EL TEST Fran Gamallo

Primer instrument que vas aprendre a tocar. La guitarra. **Primer grup/coral del qual vas formar part.** Vaig tocar en un trio de jazz. **Primer concert en directe?** Va ser a l'institut. **Primer disc que et vas comprar?** Un del guitarrista Andrés Segovia, un virtuós de la guitarra clàssica. **Quants discos tens aproximadament?** Uns 500. **Salva'n tres.** Impossible! Els tinc tots al cap! **Grups o músics de capçalera.** Tots (els bons!). **Un concert (com a públic) per recordar.** Tinc molt bon record d'un concert que van fer Chet Baker i Sean Levitt a duo a Vigo.

NOTES

Ferran Palau treu nou disc aquest divendres només en format físic

Donar valor al format físic en detriment del digital. Això és el que fa Ferran Palau a *Plora aquí*, el seu nou treball, que des d'aquest divendres ja es pot adquirir en format físic (en CD i vinil) i que no es podrà escoltar a cap plataforma fins al 23 de maig. Aquest nou disc es va gestar al llarg del 2023 en diverses localitzacions en una espècie d'*aventura itinerant* que ha desafiat les convencions de gravació tradicionals. Jordi Matas i Joan Pons han estat copartícips de la producció al costat de Sr. Chen, que ha encapçalat l'organització i cohesió del treball. Palau confessa que durant la gravació d'aquest àlbum ha recuperat la sensació d'innocència dels seus primers anys amb Anímic, "quan m'enfrontava als reptes sense tenir clar el camí a seguir". Inspirat en músics de folk i soul dels anys 60 i 70, Palau ha creat un disc on les textu-

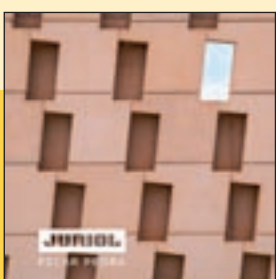


res *lo-fi* s'entrellacen amb elements propis del hip-hop buscant constantment l'equilibri entre l'orgànic i el digital. L'aspecte visual també pren un paper protagonista en aquesta experiència (la foto del monstre és la portada del disc) i Pablo Maestres s'ha encarregat de dirigir una súper producció en format de curtmetratge

que compta amb les actuacions de Bruna Cusí i Judit Mascó. Aquest curt s'estrenarà el 22 de maig al cinema Phenomena de Barcelona. A partir de llavors, començarà també una nova gira de Ferran Palau i la seva nova banda amb concerts confirmats a Madrid, el País Basc, Saragossa, Barcelona, Vilanova i la Geltrú (Vida), Girona, Tarragona, Lleida, les illes Balears, València i Andorra, entre d'altres. Per plorar, doncs, pocs motius.

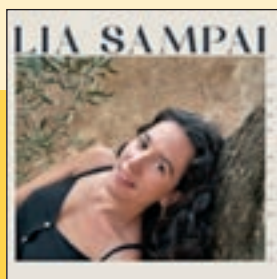
NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer



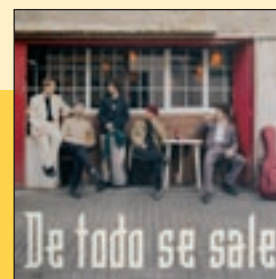
JURIOL 'Picar pedra'

Amb el títol ja ho diuen una mica tot. Per fer rock (en majúscules) avui a Catalunya cal picar molta pedra. I és que no són bons temps per a les guitarres esmolades ni els *riffs* endimoniats. Tot i això, Juriol (banda liderada per la bagenda Clara Oliveres amb el vigatà David González a la bateria) ho intenta de nou amb un àlbum que es fa curt (només té set talls) però on sonen contundents i sense escissions. Fa un parell d'anys ja ho van intentar amb *The trobat* i van passar força desapercibuts. A veure si amb *Picar pedra* hi ha més sort. Se la mereixerien.



LIA SAMPAI 'Un delta fràgil'

El nou àlbum de Lia Sampai parla de les Terres de l'Ebre com fan també Quico el Cèlio o Xeic! Ella, però, ho fa amb el llenguatge de la cançó d'autor *seriosa* i més poètica amb influències també de la jota i les tonades populars. Aquest és ja el seu tercer disc, i a les 10 cançons que hi ha s'hi nota un esforç per donar sonoritat contemporània i fresca a la música d'arrel ebreca. I sí, se'n surt airosa. Per cert, a Sampai la podeu escoltar últimament fent concerts a duet amb la violoncel·lista osonenca Coloma Bertran. Molt aconsellable, aquest tàndem.



HABLA DE MÍ EN PRESENTE 'De todo se sale'

Habla de mí en presente és una de les bandes més singulars del panorama català. Van néixer a Berlín en un combo on tocaven cinc joves de París, Lübeck, Barcelona i Portocolom i des que s'ho van agafar seriosament tenen seu a la capital catalana, on el 2022 van debutar amb *Vivir más*. Ara redoblen l'aposta amb *De todo se sale*, un àlbum de pop eclèctic pensat per arrasar a pistes de ball. Una festa que sona a bombo a negres amanit amb violins i guitarres salvatges. A la peça "Complicado", una de les més rodones, hi col·labora Meritxell Neddermann.

LLENGUA

EL 9 DE GLOSSA

7



Berta Vila Saborit

Què diuen els infants? El que senten dels grans!

Per a l'aprenentatge de la llengua és imprescindible el contacte amb un bon model de llenguatge, perquè a parlar se n'aprèn observant i escoltant, imitant i repetint. En definitiva, cal conversar amb els infants i explicar-los històries, jugar amb les paraules, llegir contes i preguntar. Cal trobar moments per compartir vivències, enraonar del que pensem, vivim i sentim i, sobretot, donar-los temps perquè s'expressin i saber-los escoltar per poder respondre.



FREEPIK

Tothom sap que el llenguatge infantilitzat que es feia servir per parlar amb la canalla, i que per dir gos deia "bub", ha anat desapareixent. Sortosament, ja hi ha poques persones que s'adrecin als nens d'aquesta manera.

Posarem èmfasi en un dels problemes actuals, que és el fet de parlar-los poc i de manera empobrida. En alguns casos perquè els adults estem massa ocupats; en d'altres, perquè les pantalles substitueixen aquests moments d'intercanvi, i a l'escola dels petits, perquè es creu que no s'ha d'intervenir

perquè això és interferir en les seves descobertes. Pensar que el nen, només amb el seu joc, l'activitat i les relacions ja aprendrà a parlar és un engany.

Aprenem en i de la relació amb altres criatures i adults que en saben una mica més. Quan tenim el model d'algú expert, el que fem és observar, analitzar, imitar i repetir. Així, les converses amb els infants, els contes, els rodolins, les frases fetes, les endevinalles, les cançons, les històries narrades i les explicacions són bàsiques.

També ho són les bones preguntes que ajuden la criatura a observar, a estar atenta i a intentar explicar-se. De fet, són aquelles sobre les quals l'infant ha de buscar explicacions, organitzar una idea, entendre la informació i exposar un argument coherent, i no les que es responen amb sí o no.

En definitiva, la conversa amb els infants és molt important: com ens comuniquem amb ells, quin tipus de llenguatge utilitzem, en quin moment i, sobretot, amb quina precisió parlem els ajudarà a tenir un bon nivell lingüístic. I és rellevant perquè el llenguatge és pensament i és a través del llenguatge que ens relacionem, que podem organitzar les idees, posar paraules als llocs, a les accions i als objectes, però sobretot que podem fer referència a allò que no tenim davant en aquell moment, que no podem assenyalar o que és una abstracció. I això és grau superior a nivell intel·lectual.

La llengua és un camí per construir-se i per tenir pensaments, per relacionar-se i estimar, per crear records i viure. Un camí que s'ha de fer de manera fàcil, natural i espontània a través de l'ús de les paraules.

Una col·laboració de:

Glosa-Grup de recerca en lingüística aplicada, didàctica i literatura (UVic-UCC)

SALUT

Eva Remolina / AMIC

Una vida saludable, la millor forma de controlar i evitar les arrítmies

Les arrítmies cardíques, sovint conegudes com a trastorns del ritme cardíac, són anomalies en el ritme regular del cor que poden variar des de lleus a greus i poden afectar persones de totes les edats. És crucial comprendre les causes, la detecció i la prevenció d'aquestes condicions per mantenir una salut cardíaca òptima.

La detecció d'una arrítmia pot ser complicada perquè els símptomes varien segons el tipus i la gravetat de la condició. Alguns símptomes comuns inclouen palpitations (sensació de corrent elèctric al cor), marejos, fatiga, falta de respiració, dolor toràcic i fins i tot pèrdua de consciència.

Els mètodes per detectar arrítmies poden incloure electrocardiogrames (ECG), monitors holter (dispositius portàtils per enregistrament continu del ritme cardíac durant 24-48 hores) i monitors de ritme cardíac implantables.

Les arrítmies poden tenir conseqüències serioses per a la salut. Un dels perills més greus és el risc d'un accident cerebrovascular (ACV). Quan el cor no bateja correctament, els coàguls sanguinis

poden formar-se a les cambres del cor i viatjar al cervell, i causar així un ACV. Les arrítmies també poden causar insuficiència cardíaca, que és quan el cor no pot bombejar suficient sang per satisfer les necessitats del cos. Això pot provocar edema (retenció de líquids), falta de respiració i fatiga extrema.

Per a prevenir les arrítmies, el millor és seguir aquests consells:

■ ESTIL DE VIDA SALUDABLE

Mantenir una dieta equilibrada, fer exercici regularment i evitar el tabac i l'excés d'alcohol pot ajudar a prevenir les arrítmies.

■ GESTIÓ DE L'ESTRÈS

L'estrès pot desencadenar arrítmies en persones predisposades a tenir-ne. La pràctica d'activitats



relaxants com la meditació, el ioga o la respiració profunda pot ser beneficiosa.

■ CONTROL DE LA PRESSIÓ ARTERIAL I DEL COLESTEROL

Mantenir una pressió arterial saludable i uns nivells de colesterol baixos redueix el risc de desenvolupar malalties cardíques, incloses les arrítmies.

■ SEGUIMENT MÈDIC REGULAR

És crucial realitzar revisions mèdiques regulars per controlar la salut cardíaca, especialment si hi ha antecedents familiars de problemes cardíacs.

■ TRACTAMENT

En alguns casos, el tractament amb medicaments o procediments com l'ablació cardíaca o el marcapassos pot ser necessari per controlar les arrítmies.

■ EDUCACIÓ I CONSCIÈNCIA

És important educar-se sobre les arrítmies i estar al corrent dels símptomes per saber detectar-les i buscar ajuda mèdica quan sigui necessari.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

UNA EPA DE MODERACIÓ

Els resultats de l'enquesta de població activa (EPA) són tan ambivalents que porten a conclusions raonables tant si se'n fan lectures positives com si se'n fan de negatives. El got és mig ple o mig buit, perquè es poden establir comparatives respecte de les mateixes alçades de l'any passat, com ha fet el govern català per destacar que l'atur baixa i que hi ha més persones treballant, o respecte del trimestre anterior, amb un creixement de l'atur i un descens de la població amb feina. Buscar els aspectes que afavoreixin un relat determinat és un exercici que políticament deu resultar profitós, però també el camí més directe a l'autoengany. Són temps de polarització, però entre les eufòries interessades que destaquen que hi ha més gent que mai treballant en un primer trimestre de l'any, i les profecies apocalíptiques que remarquen que la caiguda intertrimestral és molt pronunciada, hi ha una àmplia gamma de matisos que val la pena explorar.

Les dades de població ocupada assenyalen un descens de la població ocupada. Les dades de l'enquesta assenyalen que hi ha 17.000 persones menys treballant que fa tres mesos a Catalunya. Cert que en són gairebé 200.000 més que fa un any, però la corba ascendent es doblega. Tot plegat passa en un període, el primer trimestre, que tradicionalment és de reducció de l'ocupació. El retrocés d'aquest any, però, és molt més intens que fa un any, quan s'havien perdut 3.900 llocs de treball.

A l'Estat, les xifres encara són més desfavorables. Es van perdre 140.000 ocupacions respecte al final de l'any passat, una xifra que supera la mitjana de 93.000 de descens en llocs de treball en primers trimestres dels últims deu anys. En canvi, com en el cas de Catalunya, aquest és l'any amb més persones ocupades de tota la sèrie històrica en un primer trimestre, després d'un creixement interanual de més de 600.000 ocupacions. Aquest 2024 és l'any amb menys aturats en un primer trimestre des de 2008.

Presentades les dades, una petita repassada a les valoracions: des del govern català es va remarcar més la xifra interanual, que, amb matisos, és favorable perquè dona xifres en positiu, que la intertrimestral, que és la que habitualment es valora, i que dona els resultats en negatiu ja esmentats. De

vegades, la proximitat de les urnes juga més a favor de les eufòries que de les contencions. El conseller d'Empresa i Treball, Roger Torrent, afirmava que mai hi havia hagut un augment tan elevat de llocs de treball en un primer trimestre. Una afirmació inexacta. Tot i que les xifres estaven alterades per la pandèmia, entre el primer trimestre de 2021 i el primer de 2022 se n'havien creat 215.000. Torrent no s'estava d'afirmar que Catalunya allunya "tots els mals auguris", perquè el món del treball "continua avançant a ritme de rècord, creant més i millor ocupació i reduint la taxa d'atur". Tot això en termes interanuals, perquè en termes trimestrals és agosarat fer aquestes afirmacions.

Així opina, per exemple, la patronal Pimec. El seu secretari general, Josep Ginesta, detecta un deteriorament en les xifres d'ocupació i ho fa "amb una intensitat poc raonable", tenint en compte que l'Estat espanyol lidera els índexs globals de l'atur, en comparació amb els socis europeus. Pimec posa l'accent, per exemple, en la taxa d'ocupació (persones en edat de treballar que tenen feina), que a Catalunya és del 61%, lluny dels registres alemanys o britànics. "No podem dir que creem bona ocupació", assenyalava Ginesta. Per això, el secretari

general de Pimec reclama, tot i admetre que hi ha avenços en salaris i en contractes més estables, un replantejament de les formes com Catalunya i l'Estat estan progressant.

Des de la banda sindical, s'aprofita per recordar que, tot i el retrocés trimestral, les tendències anuals estan demostrant que els mals auguris que s'assenyalaven pels increments en el salari mínim interprofessional que s'han anat aprovant en els últims anys no s'han acabat de materialitzar. Comissions Obreres, a més, demana que hi hagi una reorientació en el sistema productiu amb menor presència de sectors intensius en mà d'obra per avançar en una transició cap a un model amb "més innovació i sostenibilitat".

En aquest últim sentit, hi ha un aspecte de les dades catalanes de l'EPA que és favorable. Si bé és cert que sectors com l'agricultura i la construcció, especialment aquest últim, perden ocupació, és remarcable que els serveis s'hagin pogut mantenir estables i, sobretot, que la indústria hagi avançat respecte de l'últim trimestre. I que també ho hagin fet les activitats vinculades a les tecnologies de la informació, com remarca l'economista i periodista Jordi Goula a *Vilaweb*.

Donada l'ambivalència d'unes dades que milloren respecte a fa un any i que empitjoren respecte al trimestre anterior, és probable que la valoració més assenyada hagi vingut del Col·legi d'Economistes de Catalunya. El seu degà, Carlos Puig de Trevy, recomana "cautela". Remarca que les dades són menys favorables que no s'esperava, però que és aviat per dir si això implica que s'hagi arribat a un punt de canvi de tendència. Per això recomana esperar les dades dels propers mesos abans d'arribar a conclusions precipitades.

L'EPA d'aquest primer trimestre apuntaria a aquest canvi de tendència. L'etapa de grans creixements en ocupació i de descensos en l'atur camina cap a una moderació. Seria lògica a efectes estadístics i també perquè la realitat econòmica apunta a un període de més estabilitat després del creixement passada la pandèmia. Encara és aviat per afirmar-ho, però les dades apunten a un període de moderació laboral.



FREPIK

INDICADORS

Relaxació de l'euríbor

L'euríbor a dotze mesos, l'índex que es fa servir per referenciar la majoria d'hipoteques, ha tancat el mes d'abril amb una mitjana del 3,703% i marca un nivell més baix que el de fa un any (3,757%). D'aquesta manera, les hipoteques variables que revisin de forma anual les quotes es beneficiaran d'una rebaixa, que tot i que molt moderada és la primera des de finals de 2021.

Repunt inflacionari

L'índex de preus de consum (IPC) ha augmentat una dècima a l'abril en comparació amb el mes de març (3,2%) i s'ha situat en el 3,3% a l'Estat, segons l'indicador avançat de la inflació que ha detallat aquest dilluns l'Institut Nacional d'Estadística (INE). Una evolució que va lligada "principalment" a la pujada dels preus del gas, quan un any enrere es van rebajar, i de l'alimentació.

ALEGRIA INTERIOR

Jordi Soler / jordi@alegriainterior.com

‘Maktub’

Quan la vida no ens afavoreix, o almenys ens sembla que no ens afavoreix, tendim a responsabilitzar-ne quelcom extern a nosaltres i apliquem un judici i un diagnòstic que poc o molt té una connotació negativa. Tant si són problemes de salut, de diners, de feina o fins i tot de desavinences amb altres persones, tenim la tendència a atribuir-ho a una qüestió de mala sort o a una causa forana. Quan entrem en mode *víctima* o en mode *jutge* automàticament estem donant tot el poder i tot el control a la nostra ment pensant, i és en aquest punt que podríem dir que ja hem perdut la batalla.

Cal recordar que els nostres pensaments condicionen el nostre benestar i de rebot la nostra salut, i també cal recordar que els pensaments els podem escollir nosaltres. Per tant, en què decidim enfocar la nostra atenció quan ens atrapa el temporal?

Si tenim una tendència a ressaltar la catàstrofe estem perduts. En canvi, si identifiquem els pensaments negatius i els transformem, encara que sigui ferint una mica el nostre ego, és possible que no ens deixem arrossegar i que la remuntada sigui més ràpida i profitosa.

Per altra banda, de la mateixa manera que hem de ser curiosos amb el que pensem i amb les paraules que diem també hauríem de posar atenció en el que creiem. Ens pot semblar que les creences només són fruit de l'educació, de l'entorn o de la societat en la qual ens ha tocat viure, però n'hi ha una part que estan

totalment relacionades amb les decisions que prenem nosaltres voluntàriament.

Per posar un exemple, la paraula *maktub*, d'origen àrab, ens diu que tot està escrit i que d'alguna meravellosa manera tot el que està destinat a succeir sempre trobarà una forma única per manifestar-se. Si aquesta premissa ens ressona i sentim que per nosaltres té molt de sentit, som lliures d'acceptar-la com a vàlida i incorporar-la com una creença nostra particular. Independentment de si té sentit per les altres persones, podem valorar què ens pot aportar de bo en la nostra vida. Si decidim donar-li credibilitat i l'anem incorporant en els fets que ens vagin arribant podem adonar-nos que quan ens topem amb una circumstància difícil podem entendre que aquesta té un propòsit més enllà d'ella mateixa i així relativitzar-la i que no ens rosegui mentalment més del necessari. Quan comencem a entendre que els esdeveniments que ens arriben, tant si són favorables com si no ho són, acaben sent simples baules d'una cadena d'experiències vitals ens adonarem que no cal amoïnar-se més del compte per moltes coses. Si fomentem la idea que tot té un propòsit i que el temps ens anirà ensenyant el que més ens convingui en cada moment és possible que anem substituint el "per què m'ha de passar això a mi?" per "què m'està intentant dir això a mi?". Quin mal hi pot haver a deixar de veure unes determinades circumstàncies com a càstigs i començar-les a veure com a lliçons.

Parlant de creences i de pensaments. Si ens regim pel que sentim també podem fer endreça en aquest sentit i fer-nos algunes preguntes de poder. Què ens aporten les creences i els pensaments que ens limiten, ens atemoreixen o ens volen fer més petits? Què ens impedeix deixar-los anar o transformar-los? Qui és responsable del que creiem o pensem?

Si som honestos, la resposta a alguna d'aquestes preguntes ens impulsarà a emprendre unes determinades accions i decidir fer canvis que millorin la nostra vida, que per molt escrita que estigui hem de tenir en compte que sempre serem nosaltres els responsables de saber-la llegir i interpretar.



HORÒSCOP

Roser Bona

Del 03-05-2024 al 09-05-2024

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Pots sentir-te atret per algú i això et provoca una forta obsessió que mantens en silenci. Una persona de més edat que tu t'ofereix un bon consell en el moment adequat.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

La Lluna Nova al teu propi signe t'inclina a viure més connectat a les emocions. Vols millorar la teva imatge i vas a la perruqueria o et fas algun tractament estètic.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Possible bon moment professional amb noves il·lusions o un projecte amb el qual t'identifiques. T'apuntes a ioga o a algun tipus d'activitat que t'ajudi a equilibrar-te.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Fas plans per a les vacances d'estiu. Aquest any no vols deixar-ho per a última hora. Vols posar-te al dia i surts a comprar algun aparell com ara un nou mòbil o un ordinador.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Si a la feina hi ha mal ambient, arriba una treva i algun pacte o acord. En un viatge coneixes una persona que et resultarà atractiva i amb qui es podria donar una relació.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Temps d'introversió. Pots trencar amb persones que no t'aporten gaire. Trucada o visita d'un amic que t'alegra molt. Has d'anar a un àpat o festa de la família política.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Algú desapareix o et deixa de parlar sense que sàpigues què ha passat. El temps ho dirà. Si tens fills d'una anterior relació, accepten positivament la teva nova parella.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

La Lluna Nova a Casa VII confirma que vius una etapa d'expansió social. Si tens parella i la relació s'havia tornat una mica monòtona us podeu posar d'acord per revifar-la.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Penses en tu i en les teves necessitats, no tant a fer contents els altres. Vols emprendre una aventura laboral en solitari, però no les tens totes i prefereixes esperar.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Moments inoblidables amb els fills. Cerques activitats per al temps de lleure, com ara l'esport, la música o l'art. Desprens més atractiu i hauràs de dir no a més d'una persona.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

L'economia pot posar-te de mal humor i cerques la manera de desconnectar dels problemes. Podria haver-hi un malentès amb algú de la família. Mira de ser clar i concís.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Amb diversos planetes a Casa III, fas més contactes. Si ets introvertit, tens més ganes de comunicar-te. Vigila la correspondència, podries perdre't un missatge important.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret i Valls

'Rivales'

De Luca Guadagnino



'Match Point'

Rivales, de Luca Guadagnino, és un electrizant i juganer triangle juvenil ambientat en el món competitiu del tennis que es debat entre l'amor, el sexe, l'amistat i l'ambició. La història arranca amb el primer set d'una partida de tennis amb Tashi Duncan (Zendaya) a la graderia entre els atents espectadors, una antiga estrella del tennis que ara és la dona i entrenadora d'Art Donaldson (Mike Faist). Art és un jove tennista que travessa una mala ratxa esportiva i necessita guanyar aquesta final com sigui per donar l'empena definitiva a la seva carrera professional, esperonada també per Tashi. I el contrincant d'Art a la pista és Patrick (Josh O'Connor), ara un tennista arruïnat que necessita urgentment els diners del premi, anteriorment company i amic inseparable d'Art fins que Tashi va entrar com un cicló en les seves vides.

El director italià de la celebrada *Call Me By Your Name* (2017), film que va rellançar a l'estrellat el seu protagonista, Timothée Chalamet, ha dirigit aquesta història a partir d'un guió de l'escriptor Justin Kuritzkes, qui pràcticament s'estrena en cinema. Després d'un *remake* elegant i vistós del clàssic del terror italià *Suspria* (2018), Guadagnino dirigeix un relat trossejat, un autèntic tren-

cadís, un film que es reconstrueix i se solidifica enèrgicament a cada nou *flashback*. A partir d'un inici dispers i artificios, sovint amb floritures cinematogràfiques, el film avança imparabile de forma sinuosa, sensual i addictiva, també, mentre s'encaixen totes les peces d'aquesta notable i torrencial mosaic que és *Rivales*.

Se'ns fa inevitable pensar en Woody Allen quan feia servir metafòricament un element del llenguatge esportiu del tennis a la seva esplèndida comèdia romàntica i criminal *Match Point* (2005). I entre els molts encerts de *Rivales*, com la fantàstica banda sonora de Trent Reznor i Atticus Ross –guanyadors de l'Oscar per la música de *La xarxa social* (2010, David Fincher)–, cal esmentar el treball extraordinari dels actors components d'aquest tòrrid i sexy tercet. Tenim l'actriu nord-americana Zendaya al capdavant, ara també als cinemes en el repartiment de la superproducció *Dune Part 2*, de Denis Villeneuve, i productora també de *Rivales*; l'actor britànic Josh O'Connor, també en cartellera amb un altre preciós i màgic títol, *La quimera*, d'Alice Rohrwacher, i tercer, Mike Faist, actor britànic provinent del teatre musical que fa poc el vam poder veure al *remake* de Spielberg del clàssic *West Side Story* (2021).

OFERTA CULTURAL

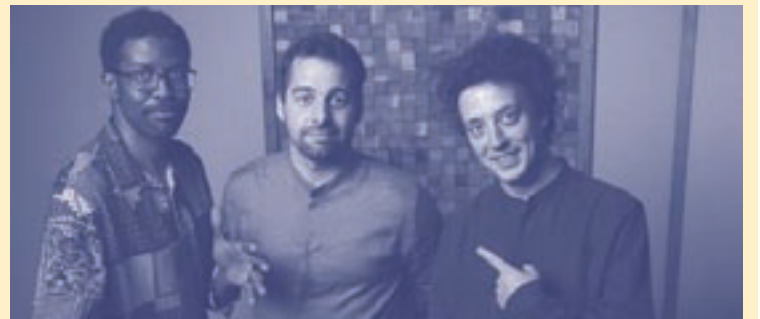
M. Erra / T. Terradas



Música alternativa per a tota la família amb el Minibeat

Festival Minibeat. Actuacions, tallers i activitats. Roca Umbert Fàbrica de les Arts de Granollers. Diumenge, 5 de maig. De 10.30 a 19.00h.

El Festival Minibeat celebra diumenge una nova edició en set escenaris de Roca Umbert i amb músics i bandes com Joan Colomo, G.A.S. Drummers, The Black Wizards, Remei de Ca la Fresca o Perro Pachingo. També hi haurà música electrònica, i activitats paral·leles com tallers o una escola del rock.



Xavi Torres, al Festival de Jazz

Xavi Torres Trio. Dins el 26è Festival de Jazz de Vic. Escenari Alhambra. Dissabte, 4 de maig, 20.00h.

Aquest dijous va arrencar el 26è Alhambra Festival de Jazz de Vic. Entre els concerts del primer cap de setmana, el tarragoní Xavi Torres, un dels grans pianistes de la seva generació, que presentarà temes del *Quarantena Songs* (Dox Records, Premi Enderrock a millor disc de l'any). L'acompanyaran Reinier Elizarde El Negrón (contrabaix) i Andreu Pitarch (bateria).

CINECLUB



'Sabrina'

Estats Units, 1954. Dir. Billy Wilder. La història segueix a Sabrina Fairchild, una jove de classe baixa, filla del xofer de l'adinerada família Larrabee, que estima en secret el petit dels hereus, David, un *playboy* frívol i multimilionari. Després d'una estada a París, Sabrina torna transformada i capta l'atenció d'en David però també del seu germà Linus. *Sabrina* és una de les més emblemàtiques i elegants històries romàntiques de la història del cinema, protagonitzada per tres estrelles en estat de gràcia. És, potser, la primera gran comèdia de Billy Wilder. I no en seria l'última. Tot un clàssic del cinema ambientat en els alts cercles socials de Nova York i que es desenvolupa a través d'enganyos, amor i moments còmics.

CINECLUB VIC
Dimarts 7 - 20h
VO en anglès amb subtítols en castellà
Espai ETC



'Siempre nos quedará mañana'

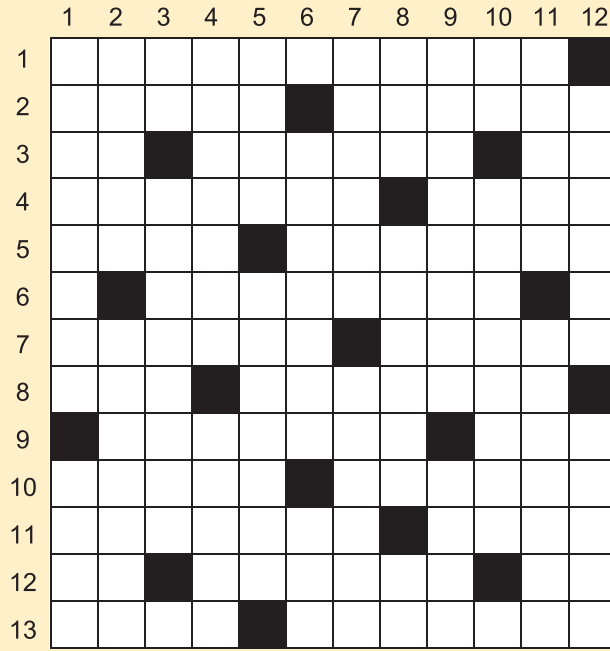
Itàlia 2023. Dir.: Paola Cortellesi. Delia té tres fills. El seu marit, Ivano, sempre la menysprea i la tracta malament. Quan va acabar la guerra, van intentar mantenir la família treballant en moltes feines diferents que no els generaven gaires ingressos. Una primavera, una meravellosa notícia va canviar les seves vides: Marcella, la filla gran, acabava de comprometre's amb Giulio, un noi molt simpàtic i de bona família. Delia està entusiasmada amb aquest nou començament que portarà un futur millor per a tothom, i Marcella només espera casar-se ràpidament per alliberar-se per fi de la incomoditat de l'ambient familiar. Però no tot són bones notícies, un dia rep una misteriosa carta que promet canviar els plans de la família per sempre.

AC GRANOLLERS
Divendres 3 - 19h
Dissabte 4 - 18h
Diumenge 5 - 19h
Cinema Edison

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. El més garrepa dels distribuïdors: subministra a dosis mínimes / 2. Ombrejo el passeig de la Mala Borra. El preferit dels déus / 3. Cinquanta-cinc legionaris. Ni embalar ni semblar: prendre a l'antiga. Camí més llarg que un dia sense pa / 4. Vi sicilià amb regust de mar salada. Podria ser una moma, però mentrestant jo xarrupo / 5. Fins que no van dir que era vera fou una planta qualsevol. Engaltat, engegat / 6. Carretera nacional. Enfavada, encaterinada. Carretera amb creuament / 7. Aquí ningú s'hi deixa res, aquí s'hi pixen. Combinat de resultats màgics / 8. Del salt al solet. Colpirà absurdament amb una campaneta petita / 9. De l'acció que vol corprendre (i capgirar) l'espectador. Remenat de mel / 10. Emanació habitual de la merda no rural. Tothom el pren per barrut però a la padrina li encanta / 11. L'uruguaià demana que li rosteixis, que és fusta preuada. Ferida amb aquella majestat / 12. Esclaten a riure. Com que no paries correctament treien l'ampolleta de gas. Enmig de la sopa / 13. Formatge pels qui no els agrada el formatge. Rebutjada a l'inodor.



VERTICALS: 1. Medicaments molt útils pels esveraments. Fragment que dona pas al naixement / 2. Per ser sàlvia té un valor ben estrany. Les coses que en fan encara no hi són / 3. Molt Bé. Més que rentada: encesa al màxim. Símbol de la lluita anticàries / 4. Presten d'una manera que resulta que és un regal. Pelegrí en cerca d'una tal Julieta / 5. Caçala al vol, la presa falsa. Als alcaldes ja els agradaria, tenir unes vares com la de l'Ottokar / 6. A la punta de la lletra. Socarrimaria en Tony, l'ex premier. El pol, tot afectat pel trasbals global / 7. Ara aquests

dies en corren tants que les galtes es deformen. Ocell de bec llarg i vista curta / 8. Just al centre del solar. Els revolucionaris l'aclamen per no haver d'anar descalços. Posen límits a l'aviació / 9. Ara mateix en el calendari republicà afrancesat. Flor que perfuma el col·liri / 10. Mort del dermatòleg. Era al comte i a l'abat com al pa i al xoriço el choripán. A la panxa del bou / 11. Com que és grega va força bé per sigmar. Aquelles coses de la 2V aquests no les hauran mai / 12. Bullo sorollosament un tros de totxo. Un altre fragment: aquest dona pas a la de demà.

QUADRE NUMÈRIC

	+	5	+		14
+		-		+	
	+		+	9	18
+		-		+	
2	-		+	7	5
6		-7			22

SOPA DE LLETRES

L	I	N	W	O	A	T	A	R	A
G	L	J	U	R	O	G	E	O	R
J	D	E	R	Y	A	R	O	D	E
X	R	E	T	F	O	S	Q	A	S
A	G	I	A	E	S	B	M	L	L
V	Z	D	T	A	R	G	O	O	A
V	O	C	T	N	T	A	R	C	S
R	A	P	X	B	À	E	T	J	U
U	R	X	V	H	T	C	E	D	G
A	Ç	N	A	L	A	B	R	J	D

SUDOKUS

Ompleu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

					8	4	9	3
	3			4		5		
7	4			5				8
8			4	7				6
6						2		
3	5	4	8					1
5						8		7
	6			5	2			
1						6		

Dificultat: molt difícil

					8	3		9
	1				9	2	6	
5			9	1			2	7
	3			7		6		
		1	8					
					5		1	
8	4							
		7	2				9	6

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Agafador
- Balança
- Càntir
- Colador
- Gerra
- Lletera
- Mortor
- Ouera
- Salsera
- Tassó

SOLUCIONS



1	8	2	3	9	7	6	5	4
4	6	7	5	8	2	9	3	1
5	9	3	6	1	4	8	2	7
3	5	4	8	2	6	7	1	9
6	7	9	1	3	5	2	4	8
8	2	1	4	7	9	3	6	5
7	4	6	9	5	3	1	8	2
9	3	8	2	4	1	5	7	6
2	1	5	7	6	8	4	9	3

Dificultat: mitjana

1	5	7	2	3	4	8	9	6
8	4	6	7	9	1	5	3	2
3	9	2	6	8	5	7	1	4
2	7	1	8	4	6	9	5	3
9	3	4	5	7	2	6	8	1
5	6	8	9	1	3	4	2	7
7	1	3	4	5	9	2	6	8
4	2	5	1	6	8	3	7	9
6	8	9	3	2	7	1	4	5

Dificultat: molt difícil

1	C	O	M	P	T	A	G	O	T	E	S
2	A	R	B	R	O	E	L	E	G	I	T
3	L	V	E	M	B	L	A	R	G	R	
4	O	L	A	M	A	M	O				
5	A	L	O	E	E	T	Z	I	B	A	T
6	N	E	N	C	I	S	A	D	A	X	
7	T	I	N	T	E	R	P	O	C	I	O
8	S	L	T	A	R	T	A	V	A	R	O
9	L	A	R	T	A	V	E	T	M	L	E
10	P	U	D	O	R	E	G	A	L	T	U
11	A	S	A	M	E	L	A	L	E	S	A
12	R	I	E	S	S	P	A	I	O	R	O
13	T	O	F	U	O	D	O	R	O	R	O